

Ба 49087

Алеша

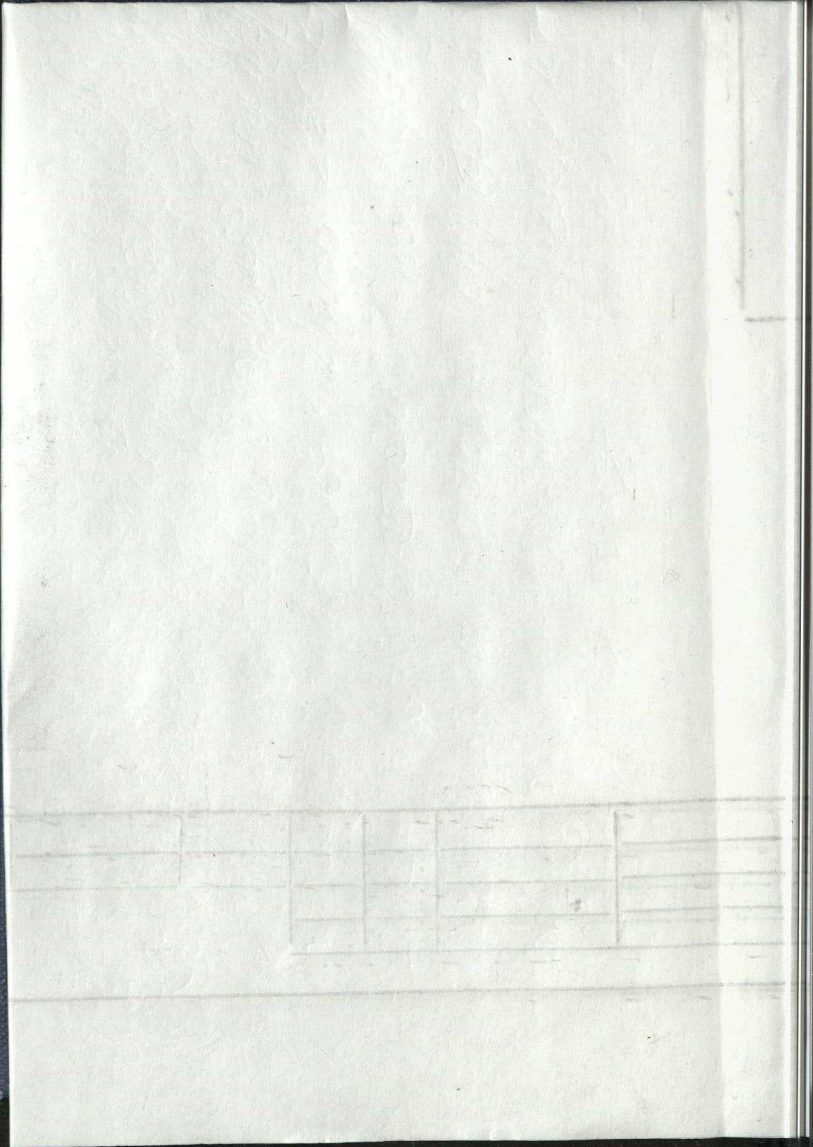
фад

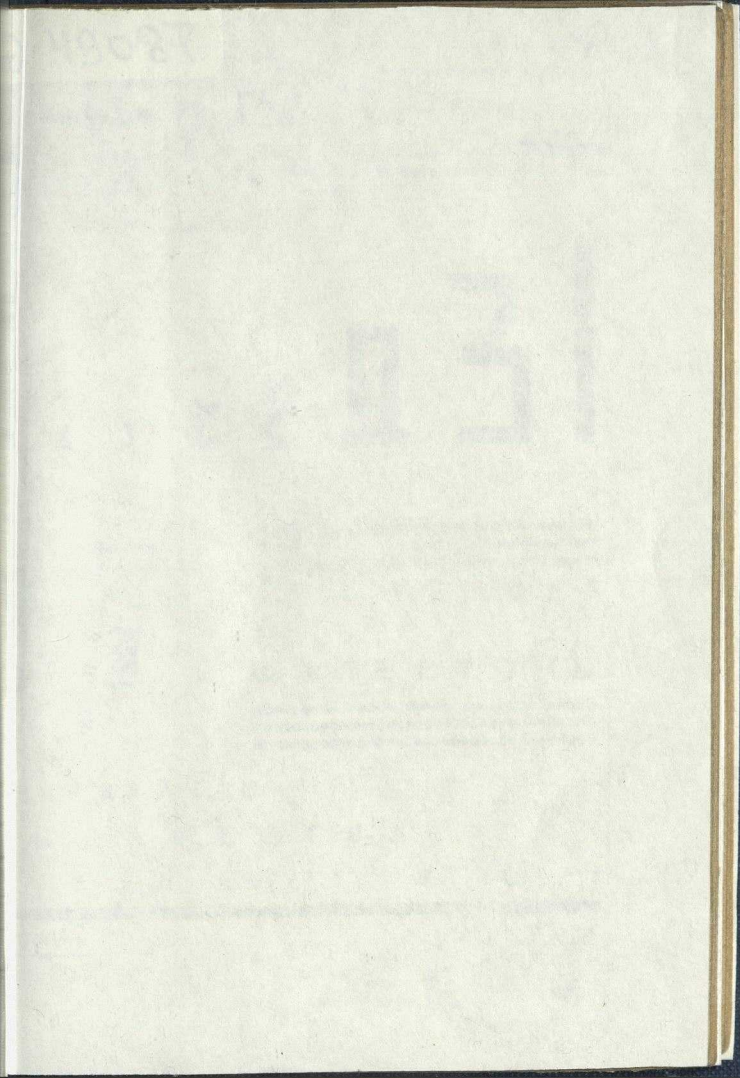
СУСЕДЗІ

стона і чужарэсці

1932
ДВБ

5

Д

13

Д

В

Б

М

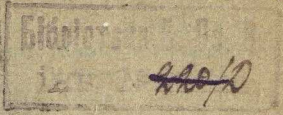
1

2 49087

A-46

лѣшн

830

Handwritten numbers and scribbles, including a large '291' in red ink.

СУСЕШЗІ

49087

Бел. С/Дзарт
1904 г.

oo

Г У М А Р Э С К І

і

Ф Э Л Ь Е Т О Н Ы

oo

З Я Р Ж А Ў Н А Е

Б Д А В Е Ц Т В А

Е Л А Р У С І

Handwritten scribble, possibly '1857'.

енск

932

Рэдактар П. Галавач
Тэхрэдактар Ул. Сокалаў
Корэктар У. Навіцкі
Вокладка мастака В. Дваракіўскага
Здана ў друкарню 5|IV—32 г.
Падпісана да друку 22-V—32 г.

042009

Заказ № 831. 3000 экз. (3 арк.) Галоўлітбел № 3197.

Друкарня імя Сталіна

ПАВАЖАНЫ ТАВАРЫШІ ЧЫТАЧІ!

Гэтыя фэльтоны сьведкі фактаў, якія адбыліся ў 1925—28 годзе.

Фэльтоны апавядаюць пра лодыраў, злачынцаў, п'яніц, бюрократаў, галавацяпаў і г. д.

Дзякуючы, гэтым апошнім, фэльтоны, падрыхтаваныя да друку яшчэ ў 1928 г., да гэтага часу не маглі «ўбачыць сьвету».

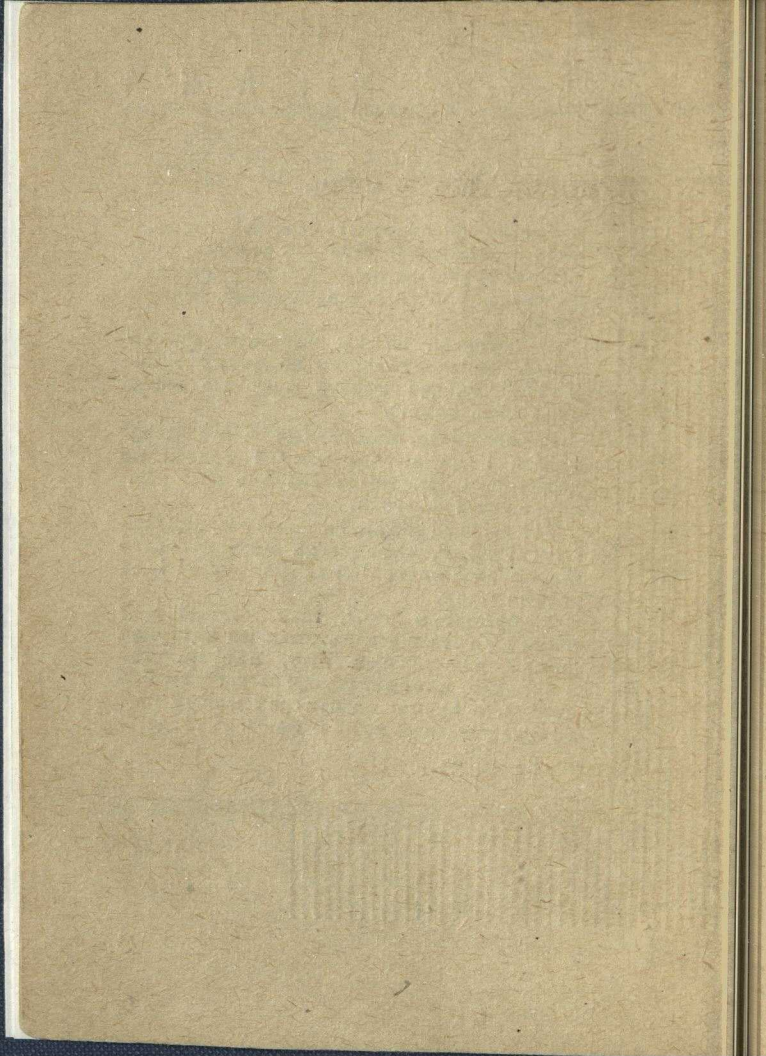
Галавацяпы, рэч вядомая, не перавяліся і да гэтага часу і толькі не дзякуючы ім, можа і будзе надрукаваны гэты зборнік.

Тое-ж, што галавацяпы не перавяліся і да 1932 г. сьведчыць аб тым, што фэльтоны засталіся актуальнымі і да гэтага часу.

У сувязі з тым, што кожны мой чытач у гэтых фэльтонах не адшукае рысаў уласцівых яму, але за тое з ахвотаю знойдзе гэтыя рысы ў свайго суседа, я ідучы на сустрэчу майму чытачу і называю гэты зборнік „Суседзі“.

22/XII 31 г.

Алёша

ГУМОРЫСТЫЯ З МАГІЛЕВА.

Ну і гуморыстаў разьвялося па акругах...

Проста, страх.

І як іх апісаць толькі?

.....

У Магілеўшчыне двое хуліганаў зьбілі селяніна Якіменку. Дык вось-жа „божай міласьцю“ гуморыст магілеўскай газэты так апісвае („Магілеўскі Селянін“ № 34) гэта здарэньне.

„Савякоў ды Салапаеў

Баламуцяць сьвет.

Яны роўна ўсіх чапаюць,

Хлопцаў і кабет.

Вось зайшлі да селяніна

(Ціхі земляроб)

і як **СУКІНАМУ СЫНУ**

чыгуном у лоб...”

Таварышы, з магілеўскай рэдакцыі!

Вам-бы заступіцца варта было-б за чалавека, якога зьбілі, а вы як пабачылі, што зьбілі ціхага чалавека, дык самі нібы, і між іншым, а сукіным сынам яго лаце...

Та-ва-ры-шы! За вошта?

А што, як, скажам, гэты самы чалавек выздаравее, ды што калі чуткі аб тым, што ён ціхі—ня спраўдзяцца, ды што як і возьме ён добры кіёчак, ды прыдзе ў рэдакцыю, ды знойдзе мясцовага гуморыста, ды запытаецца:

— Ты,—запытаецца, напісаў, што мяне зьбілі як сукінага сына?

— Я,—адкажа тады мясцовы гумарыст...

— Як той дурань напісаў?

— Напісаў,—згодзіцца гумарыст.

І возьме тады дзядзька мацней у рукі кіёк ды зноў скажа:

— Ты думаеш, скажа, што калі я быў зьбіты, ды калі я ціхі земляроб дык ужо можна мяне і **СУКІНЫМ СЫНАМ** лаяць...

Ды адлупцуе дзядзька гуморыста па самаму гуморыстычнаму месцу.

Калі гэта здарыцца, я тады напішу ў „Савецкую Беларусь“ спачуваньне.

Як **СУКІНАГА СЫНА**, напішу, зьбілі ў Магілеве, гуморыста.

Так яму, **СУКІНУ СЫНУ**, напішу, і трэба.

ТОЛЬКІ І ЎСЯГО?

Цяпер, нічога!..

Цяпер, дзякуй богу, пранясло!

А раней палохалі:

— Небясьпечны, казалі, народ савнархозцы...

Не пасьпееце, казалі, вы і глянуць на іх, як яны ўжо пачнуць выцягваць з сваёй кішэні даведкі, альбо справаздачу пачнуць рабіць...

Але цяпер—нічога!

Цяпер, дзякуй богу, пранясло!

Бо, на заметку ў газэце аб пудовых справаздачах Савнархозу, ён толькі і адказаў, што двума даведкамі ды адносінай.

А нас палохалі!..

.....

Якія гэта былі пудовыя справаздачы, аб якіх пісалася ў „Савецкай Беларусі“—я ня чытаў, спадзяюся, што не падобны на ўсе іншыя справаздачы, якіх я таксама ня чытаў. Але з адносіны і даведак Савнархозу відаць,

што „посылка багажем, с названной отчет-
ностью ВСНХ весила всего лишь 3 пуд. 5 фун-
тов!“

Толькі і ўсяго?

3 пуды 5 фунтаў!

На аднаго каня ды павёз!

2 чалавекі, ды і пацягнулі!

І газета назвала гэтую справаздачу вялікай?!

Сумна, таварышы з Савнархозу! За газету
сумна!

Праз тое, што ня ведае яна апарату.

Ды другія-б на нашым месцы, таварышы з
Савнархозу, маглі-б справаздачу пудоў гэтак
у 60 даць...

Меў рацыю, па-мойму, той справавод з
Савнархозу, які, прачытаўшы заметку ў „Са-
вецкай Беларусі“ з пажаданьнем зьмяншэньня
ліку пудоў справаздач, пахмурна ўсьміхнуўся
і сказаў:

— Не карыстаючыся славай, разумеецца,
прапаведваюць скромнасьць!

Калісьці адзін пісьменьнік пра Бэтховэна
сказаў гэтак: „Каб пазбавіўся Бэтховэн рук,—
ён усёроўна астаўся-б кампозытарам і музы-
кай“; мне ў сваю чаргу здаецца цяпер так,—

каб пазбавіўся добры справавод галавы, ён усёроўна астаўся б добрым справаводам.

Вось чаму я абараняю справаводаў, але адначасова я звяртаюся і да начальства:

— Таварышы начальнікі!.. Я сам ня ведаю як гэта зрабіць, але ці ня можна было-б, каб як-небудзь менш важылі справаздачы?

„ЧАГО ЯНА ЯЩО ХОТІТ“

Было, неяк, што над аднэй западазронай у вядзьмарстве бабулькай, сельсавет офіцыйна рабіў дасьледваньне, з мэтаю высвятленьня месца знаходжаньня бабулькінага хваста.

Хваста ў бабкі, па чутках, не знайшлося, але бабка затое некалькі разоў паказала мясцовай уладзе тое месца, адкуль, па падазрэнні мясцовай улады, павінен быў расьці бабулькін хвост.

Пасьля гэтага мясцовая ўлада аглядам была канчаткова задаволена і алібі бабкі было даведзена.

Прыводжу другі канфлікт ужо не вясковага старшыні з западазронаю ў вядзьмарстве бабкаю, а Расьнянскай райміліцыі з аднєю жанчынаю, якая ўжо трэці год ходзіць у райміліцыю, каб ёй памаглі па выканаўчаму лісту атрымаць грошы.

За ўсе гэтыя тры гады жанчына ні да чаго не дайшла, калі вядома, ня лічыць офіцыйнай

даведкі, якую атрымала гэта жанчына ад рай-
міліцыі.

Вось змест гэтай даведкі.

Літаральна:

ДАВЕДКА.

*„Бабе гэтай растлумачана, што яе ліст зна-
ходзіцца ў судзэбнага выканаўцы, а міліцыя
цяпер зусім за алімэнты нейзыхаець, а чаго
яна ящо хотіт то невядома“.*

За Начрайміліцыі (подпіс).

З гэтай даведкі відаць, што „баба“ нечага
„ящо хотіт“, а чаго—міліцыі гэтага быццам
і невядома.

Таварышы з райміліцыі.

Вы добра ведаеце, чаго „хатіт“ баба.

Яна хоча, каб вас зьнялі з работы.

БУДЗЬЦЕ НЕПАРУШНЫ...

Калі поэты пішуць бяссэнсіцу, дык гэта зразумела; ім гэта дзеля рыфмы трэба, але пашто гэты літаратурны прыём ужывае Менская разьніца—незразумела.

Тымчасам нам у рэдакцыю прысланы наступны офіцыйны дакумант, які мы і прыводзім літаральна:

Б. С. С. Р.

Менскі Комунальны
Сельскагаспадарчы
Прамысловы Комбінат
„Мінсельпром“.

Гарацкая разьніца.
№ 496.

Ігуменскі шлях, 3,
тэлеф. 1-25.

Герб. марка
в 1 рубль.
М. П.

СПРАВКА

*Дана сця г-ке Мечык Е. Д.
в том что ею убито на
Мингорскотобойне за время
с 1-го октября по 1 октября
согласно корешков квитанцион-
ных книжек 136 1/2 свиней
(сто тридцать шесть с поло-
виной) из коих 62 крупных
и 74 1/2 средних, что подпи-
сями и приложением печати
удостоверяется.*

*Зав. скот обойней (подпись)
За Бухгалтера (подпись)*

В том числе и входит компанионы битые
вместе с гр-кой Мечик Е. Д.

За Бухгалтера (подпись)

Указанное количество свиней в справке, это и
есть на долю гр-кой Мечик Е. Д.

В юрешке значуюся свиня Мечик и Матусевич
делилось на паловину.

Заведывающий скотобойней (подпись).

За Бухгалтера (подпись)

Мингорскотобойня.

Вы бачыце, што робіцца з ліквідацыяй ня-
пісьменнасці?

— „Плахая положение“, як зазначыў адзін
мой знаёмы з т-ва „Прэч няпісьменнасць“.

Але затое цікава працаваць на Менскай
разьніцы. Напісаў адну адносіну ў дзень,
а потым хадзі сабе ды пахруквай... Няхай,
маўляў, разьбяруцца хто там каго ў нас біў,
Мечык з кампаніяй сьвіньню, ці сьвіньня з
кампаніяй Мечык.

Таварышы з Менскай разьніцы, ніякіх кро-
каў у сувязі з гэтым фэльетонам ня прымайце.

Пішэце і яшчэ гэтакія адносіны (мога да
чаго дапішацеся!).

А я яшчэ буду пісаць фэльетоны.

А чытач яшчэ будзе чытаць іх.

Колектыўна, адным словам, працаваць будзем...

ДЫК ШТО.

Ёсьць гэткі украінскі анекдот:

Адзін здаравенны хлапец убачыў як яго бацьку ўдарыў нейкі грамадзянін. Хлапец падскочыў да грамадзяніна і з пагрозаю запытаўся

— Гэта ты біў майго бацьку?

— Так, я,—згадзіўся грамадзянін.

— А ну ўдар яшчэ!—прыпугнуў хлапец грамадзяніна зноў.

Грамадзянін размахнуўся і „ўдарыв“ зноў.

— А ну, яшчэ!—з кіпучай пагрозаю дадаў хлапец.

Грамадзянін размахнуўся і зноў ударыў.

— „Пойдзем, тата, дадому, бо гэты грамадзянін вас дапоўсьмерці заб'е,—парадзіў тады хлапец бацьку.

Гэткі анекдот на Украіне вядомы.

У нас на Беларусі жыцьцё часам піша лепшыя анекдоты. У нас было гэтак: дзяжурнага члена клюбу Савгандальслужачых таварыша Л. ударыў у твар адзін грамадзянін за тое, што член клюбу не прапусьціў яго, як бязьбілетнага, у клюб.

У гэтай справе міліцыі, як кажуць, і карты ў рукі. І міліцыя ўзялася за гэтую справу і прыблізна гэтак вырашыла пытаньне:

— Вы, грамадзянін, пабілі члена клюбу?

— Пабіў!

— Гм... А вы—крычалі, член клюбу, аб дапамозе, ці не?

— Крычаў!

— Пяць рублёў з вас штрафу „за парушэньне агульнага парадка“, — вырашыла міліцыя.

Я, бясспрэчна, дасканала ня ведаю, ці гэтымі разважаньнямі меркавалася міліцыяці не, але па яе настанове пабіты павінен заплаціць пяць рублёў штрафу ды і толькі!

Гэта факт!

.....

Нас цяпер пытаюцца іншыя члены клюбу:

— Ды што?—пытуюцца.

— Дык нічога!—адказваем...

Сьцеражыцеся цяпер, каб зноў не пабілі, бо зноў штраф плаціць будзеце!..

А ўрэшце, дарагія таварышы, другі раз ня крычэце.

Мы за тое, каб вы моўчкі стаялі, як вас біць будуць, бо мы ня хочам, каб вас міліцыя штрафавала.

„І С К“.

У рэдакцыі ляжыць вось гэткі дакумант:

„Прокуратура рэспублікі накіроўвае заяву гр. Чыгілейчык Вольгі Ігнатаўны аб тым, што мядзведзь загрыз яе 2-х кароў і прапануе растлумачыць грамадзянцы Чыгілейчык, што яна можа зьвярнуцца ў суд і іскам да Наркомзему.“

У сувязі з „вышэйпададзеным“ таварышы з адной установы зьвярнуліся да аднаго супрацоўніка Нарком'юсту.

Так і гэтак, маўляў, цяжка адказваць за кожнага мядзведзя.

На гэта супрацоўнік Нарком'юсту адказаў:

„У сувязі з тым, што Наркомзем забараняе паляваньне на мядзведзяў, то ён адказвае за ўсе ўчынкi апошнік“ . . . . .
. . . . .

Уявецце сабе, што было так:

Як толькі пачаў грызці мядзведзь карову, сабраўся вялікі натоўп народу, сабраўся ды

моўчкі чакаў, і ўсё нешта хітра пасьмейваўся з мядзведзя...

Мядзведзь памалу загрыз карову, паглядзеў на натоўп, — сьмяюцца!..

„Сьмейцеся!“, падумаў мядзведзь, пасасаў лапу, падышоў да другой каровы, ахапіў яе лапамі і пачаў зноў памалу грызці.

Яшчэ весялей зарагатаў натоўп..

„Ну, што-ж, падумаў мядзведзь, вам—весела і мне нядрэнна“—і памалу загрыз другую карову...

Натоўп усё чакаў, заліваўся ад сьмеху...

„Досыць пацяшаць гэтых джэнтльмэнаў“, рашыў мядзведзь і ўжо быў падняўся, як з натоўпу кпяць ды і кажуць:

— Ага,—кажуць,—мы толькі гэтага і чакалі пачакай кажуць, такі і гэткі, ты мядзведжы сын, вось-жа засудзім мы зараз за ўсе твае ўчынкі Наркомзема нашага.

Наркомзема? прыжмурыўся мядзведзь.

— Яго самага,—адказаў натоўп.—Па тлумачэньнях прокуратуры, ён за ўсе мядзведжыя ўчынкі адказвае...

Зароў тады, кажуць, мядзведзь на ўвесь лес, сьлёзы, кажуць, крыніцаю паліліся з яго

сініх вачэй і чалавечым голасам загаварыў ён зноў:

— Перадайце,—сказаў ён, у горадзе, што калі ў прокуратуры сказалі, што за ўсе мае мядзьвежыя ўчынкi адказвае Наркомзем, то я не адказваю за ўчынкi прокуратуры...

І зароў мядзьведзь, зноў:

— Майце, тт. мядзьведзі, грамадзкае сумленьне! Кожны адказвае за сябе, дык завешта за нас будзе адказваць Наркомзем, бо Наркомзем па чутках, добрая ўстанова...

І паслухаліся мядзьвядзі голасу свайго сябра...

... І быў ужо ў нас у Менску выпадак, ня гэтак даўно, калі гуляў-ткі па вуліцах адзін мядзьведзь (гл. газету „Рабочий“), то ён ужо нікога не зачапіў і нават, кажуць, што калі чулыя менскія жыхары, уцякаючы ад яго, пакінулі на дарозе некалькі пудоў мёду, мядзьведзь падышоў да яго, пахмурна адкінуў лапаю і сказаў:

— Не хачу... Наркомзем адказваць будзе..

І з відам сапраўднага джэнтэльмэна прыпадняў хвост і пашоў далей...

ЗАЙЦОМ НА СЬМЕХ...

Дапішчык з Чэрвеншчыны піша:

„У саўгасе Раванічы быў засаджаны пладовы гадавальнік на 1.500 дрэў. Загадчык саўгасу ў прыбытак ад саду на 1926 г. унёс 1.500 руб. Дрэвы на зіму ня былі абвязаныя, дзякуючы чаму зайцы зьнішчылі 1.250 дрэў“.

Дапішчык з Чэрвеншчыны пытаецца:

Хто ў гэтым больш вінаваты: ці загадчык саўгасу, ці зайцы?“...

Так што, на мой погляд, зайцы вінаваты, таварыш дапішчык.

Вось іншая рэч, хто адказваць будзе за гэтых зайцоў.

Усім вядома, савецкая ўлада людзей несьвядомых не карае. Вось загадчык саўгасу і адгаворыцца на судзе:

„Я, — кажа, — што? Зайцы, — яны разумней... Я жадаў добра савецкай уладзе, 1.500 руб.“

у прыбытак запісаў, а зайцы іх у расход вывелі.
Яны больш в садовай справе разумеюць. Іх
і судзіце“...

. . . . .

І будзе правы загадчык... Бо ці можна судзіць
чалавека, якога ашукалі зайцы?

Іншая рэч, што і пакідаць надалей гэтага
загадчыка, зайцом на сьмех, таксама нельга.

Трэба гэткіх загадчыкаў падалей трымаць
ад гадавальнікаў...

Каб не сьмяліся зайцы з чынных савецкіх
работнікаў.

ПРА СЛУЦКУЮ АПТЭКУ І МАЮ ЦЁТКУ.

Як толькі я ўвайшоў у рэдакцыю, мне сказалі:

— Алёша! Вунь табе нейкі ліст Слуцкі гарсавет прыслаў...

Ну, думаю, ня іначай падзяку гарсавет прыслаў за добрыя фэльетоны. Калі і вы, дарагі чытач, гэтае самае падумалі, то мы з вамі памыліліся. Слуцкі гарсавет прыслаў матэрыял і просіць напісаць фэльетон на акруговае аптэкакіраўніцтва.

Пішу.

Пачалося гэтак: Слуцкі гарсавет вылучыў комісію для агляду памяшканьняў Слуцку.

Сумленнае слова гэтай камісіі ніякага „уплотнення“, ніякага „перемещения“ і наогул нічога дрэннага на мэце ня мела.

Тым часам Бабруйскае аптэкакіраўніцтва ў сувязі з гэтым аглядам прыслала наступны,

напалову няпрытомны ліст у Слуцкі гарсавет.

Прыводжу змест яго, — літаральна:

Адносінай сваёй ад 24 студзеня г. г. за № 113, кіраўнік Слуцкай аптэкі паведамляе Аптэкакіраўніцтву, што гарсавет мае выняць з памяшканьня аптэкі два пакоі.

На падставе маючыхся распараджэньняў ЦВК і Н. К. Аховы Здароўя, аптэка зьяўляецца лека-санітарнай установай і не падлягае ні перасяленьню, ні ўплатненьню

Скарачэньне плошчы аптэкі прывядзе да яе надзвычайнай працы і можа адбіцца на правільную і сваечасовую дастаўку лякарстваў насельніцтву.

Адпаведамляючы аб вышэй выкладзеным, Аптэкакіраўніцтва прымушана зьняць з сябе ўсякую адказнасьць за магчымыя быць перабоі ў працы аптэкі, а таксама і за абмылкі пры вырабу фармацэўтамі лякарстваў па рацэптам.

Загадчык Аптэкакіраўніцтвам
Бабруйскае акругі (подпіс).

Сакратар Аптэкакіраўніцтвам (подпіс).

Прачытаў я гэтую паперку і сумна гэтак мне
зработалася.

Патравяць цяпер случчакоў...

А ў мяне ў Слуцку яшчэ і цётка жыве.

Дарагая цётка! Не бярэце пакуль-што рыцыны з вашай лека-санітарнай установы, бо яна перайшла на „нязвычайную“ працу, дык „зьняла з сябе ўсякую адказнасць за „абмылкі пры вырабу“.

Цяжка, цётка! Я ведаю!.. Усім цяжка. Падтрымайцеся як-небудзь можа яшчэ і ўзгодняць гэтае пытаньне, каб „не вынімаць“ тых 2-пакояў.

Сумна мне!

Ды і як ведаць, можа, пакуль я вось тут у рэдакцыі пішу гэты фэльетон, маёй цётцы замест рыцыны далі, скажам, парашку ад клопоў, і яна памірае...

Аптэка! Хіба ёй балюча? Яна не адказвае.. Нізавошта больш не адказвае. Цётка! О, каб яна ведала пры жыцці, які я фэльетон на яе сьмерць напісаў.

. . . . .
. . . . .

Ура!

Ня будуць пакояў „вынімаць“.

Сумленнае слова, ня будуць!

З аўторытэтных крыніц даведаўся.

Таварышы са Слуцкай аптэкі, цяпер вам—ня
трэба ўжо пераходзіць да „нязвычайнай“ працы.

... І можа як-небудзь зноў аптэка ўзяла-б на
сябе хоць невялічкую адказнасць „за абмылкі
пры вырабу фармацэўтамі лякарстваў па рацэп-
тах“.

Але гэта, вядома, толькі мой асабісты по-
гляд, не абавязковы для аптэкі і мотываваны
іменна тым, што неяк ня ведаю чаму, а шкода
мне, калі труцяць людзей.

„ОПАСНЫЕ“ ПАШТАВІКІ

Шелкни кобылу в нос—
Она махнет хвостом.

Козьма ПРУТКОВ.

Мне нашыя ўстановы лаяць не выпадае.
Вось, Козьму Пруткову іншая рэч, з гэтай
ліпавай „лічнасьці“, што возьмеш?

Вышэй памянёную афорызму Козьма Пруткоў,
на мой погляд напісаў пра Менскую паштова-
тэлеграфную контору.

Ну, і Пруткоў, і як гэта ён так дасьціпна
і за столькі гадоў заўважыў пра нашу пошту.

Бо і сапраўды, вазьмеце, таварышы, гэтакі
факт: тав. Рэдзька Уладзімер, што з вёскі
Кабылічы, Гарэліцкага с.-с., Шацкага раёну
выпісаў „Савецкую Беларусь“ на тры месяцы
адразу, на **тры месяцы** (таварышы наборшчыкі,
набярэце, будзьце лаксавы, слова „тры“ буй-
нымі літарамі, каб **ТРЫ** пошце было прыкра
глядзець)—дык вось два м-цы пошта высылала

падпішчыку газеты добра, а на трэці чамусьці спыніла.

Словам, на просьбу рэдакцыі растлумачыць прычыну гэткай „услужливости“ „опасные“ паштавікі адказалі:

„...з зваротам вашай адносіны за № 364 і заявы гр. Рэдзкі, паведамляю, што ён позна падпісаўся на газету, чаму заказ ня быў сваечасова выканан, а пагэтану перанесены на красавік“.

Пад гэтай чыста канцылярскай адпіскай ідзе адпаведны подпіс, але мы саромімся за яго і таму напішам, што ён „неразборчив“.

Таварышы паштавікі, калі гэтая трохмесячная падпіска была здана несваячасова, на што-ж вы два месяцы высылалі газету і толькі на трэцім адумаліся аб тым, што яна „несваячасовая“.

Не, таварышы паштавікі, тут нешта ды ня тое...

Гэткая, чыста механічная, канцылярская адпіска на скаргу вясковага чытача і давяла, на мой погляд, Пруткова, сказаць іменна вышэй памянёную афорызму, а ні ў якім выпадку ня іншую...

Было-б куды лепей, каб вы, таварышы, па шчырасьці нам адказалі, чаму вы месяц не высылалі газэты падпішчыку, напісалі-б, маўляў так і так, вясна, значыць, ідзе, шчасьлівыя, значыць, часоў не наглядаюць, ну, значыць, па гэтых прычынах і спазьніліся з высылкай газэты на месяц.—тады-б і мы зразумелі, і падпішчык, не нэрваваўся, а вы замест гэтага наўмысьля сур'ёзна адпісваецеся.

САКРЭТНЫ АРХІЎ

Дэйніс, загадчык Полацкай сямігодкі, адно з двух—ці сам выехаў з Полаччыны, ці яго „выехалі“.

Справа ў тым, што грамадзянін Дэйніс лічылі сябе „цветам“ расійскай інтэлігенцыі ў Полаччыне і ваколіцах і ў зьвязку з гэтым „отнюдь“ грамадзянін Дэйніс не згаджаліся з прынцыпамі нацыянальнай політыкі савецкай улады і ўрэшце рашылі „пострадать“.

З вышэйпамянёнаю мэтай грамадзянін Дэйніс выехалі з межаў БССР.

Гэты свой фэльетон я пішу бязумоўна, не таму, што я шкадную аб ад'ездзе Дэйніса, але ў зьвязку з тым, што вышэйпамянёны „цвет“ Полаччыны і ваколіц запамятаваў у школе некаторыя свае рэчы і, каб яны не загінулі, я праз гэтую публікацыю ў газэце і напамінаю аб іх грамадзяніну Дэйнісу.

Грамадзянін Дэйніс, памятаеце тую патаемную нішу ў школе, дзе ў вас быў гэтак званы „сакрэтны“ архіў школы?

Дык вось ведаеце, грамадзянін Дэйніс, вартаўнік (эт, ці-ж можа вартаўнік вахоўваць сакрэты). Дык гэты самы вартаўнік школы пасля вашага ад'езду „па сакрэту“ перадаў новаму загадчыку аб вашым патаемным архіве.

Наступныя рэчы, якія знойдзены ў вашым сакрэтным архіве, будуць зьвернуты вам па першаму запатрабаванню:

1. Альбом царствуючага дому Раманавых.
2. Альбом цудатворных абразоў.
3. Насыценны здымак крыжу сьвятой Ефрасініі Полацкай.
4. Портрэт маршала Пілсудзкага.
5. Ладан.

Што да гэтых рэчаў, дык на мой погляд, вы іх захоўвалі „в каждом разе“ з пэдагогічнымі метадамі.

Каб, скажам, у выпадку чаго ладанам „воскурить“ малебен за збавеньне ад бальшавікоў, портрэт маршала Пілсудзкага на сьценку і...

— ды што вам казаць, грамадзянін Дэйніс, вы лепей ведаеце, на што вы іх захоўвалі.

Праўду кажа расійская прыказка:

— „Умнога учить—только портить“.

На разьвітаньне я вам павінен сказаць, грамадзянін Дэйніс, што ня іначай, як заступніцтву сьвятой Ефрасініі Полацкай вы абавязаны тым, што сакрэтны архіў будзе захаваны да вашага запатрабаванья.

„ВАНЬКА, Я ЦЯБЕ ВЫСЕКУ“.

Полаччына, Полаччына, няма на цябе Чэхава..
Дзядзька Альтшулер, з Палаччыны,—ніколі
не давайце загадаў у часе дрэннага настрою...

Бо са злосьці чаго не наробиш...

Памятуеце ў Чэхава гэтае месца:

Станавы прыстаў прайграў грошы ў карты
і вярнуўся да хаты...

Настрой дрэнны... дажджлівае надвор'е..
І вось станавы паклікаў сына: „Ванька, я тебя
высеку за то, што ты трэцяго дня тарелку
разбил. Ванька, снімай штаны“.

Не абараняючы „отнюдь“ сына прыстава
праклятага царскага рэжыму, усё-ж дзядзька
Альтшулер, пашто аддаваць загады ў часе
дрэннага настрою? Дапішчык з Палаччыны
лістом у рэдакцыю скардзіцца на вас, дзядзька
Альтшулер, за тое, што вы групкому № 2 ад-
мовілі ў выпісцы „Савецкай Беларусі“. Да-
пішчык у сваім лісьце з Палаччыны кажа—ня

гледзячы на ўсе пролетарскія заслугі Альтшу-
лера яго ўчынак—гэта „димагогія“.

Дзядзька Альтшулер з Палаччыны, галава
чалавека—гэта вельмі складаны інструмант.

Але, калі гэты складаны інструмант аддае
загады ў часе дрэннага настрою, дык гукі гэ-
тага інструманту бываюць падобны да гукаў
барабану.

А барабан, як вам вядома дзядзька Альт-
шулер, затое і звонкі, што пусты.

ЯШЧЭ АБ „БАМБЕШКЕ“.

Колькасьцю глупства мы другіх не пераможам!

Магілеўцы ўзялі стаўку на якасьць.

Вітаю.

Абяцаю папулярызаваць!

Гэта ў сувязі з пастановай Магілеўскага акрвыканкому, выданай для ведама насельніцтва аб тым, што ў горадзе будуць пускаць газы.

Прычым пастанова была так зрэдагавана, што насельніцтва правільна вырашыла:

Наш акрвыканком сур'ёзны. Возьме сапраўды ды патруціць газамі.

І беднае насельніцтва пачало ўцякаць ад „бамбешкі“.

А выявілася, што газамі травілі ня ўсур'ёз і насельніцтва дарэмна ўцякала.

Выходзіць, што ў акрвыканкоме пажартавалі.

Даведаўшыся аб гэтым, супакоенае насельніцтва казала:

— Ну, і шутнікі ў нас у акрвыканкоме...

Цяпер перада мною чарговая „бамбешка“
Магілеўскага акрвыканкому ад 14 верасня пад
назваю: „Правіла парадка“.

— Вось параграф 5-ы з гэтай бамбешкі:

„При встречах проезжающих (перевозящих)
между собой, а также с пешеходами все встре-
тившиеся обязаны принимать меры, чтобы не
столкнуться“.

Усёроўна „столкнутся“. Начытаюцца гэтых
пастаноў і „столкнутся“.

Далей „бамбешка“ вучыць:

„Ведение в руках животных кроме сабак,
велосипедов, мотоциклов и других подобного
рода машин по тротуарам, пешеходкам и до-
рожкам для пешеходов ни в коем случае не
допускается“.

Толькі „это что“.

Яшчэ лепей часам пішуць.

Я адноўчы чытаў гэткую шыльдзу на адной
краме:

„Здесь продаются сельди, булки, канаты,
гвозди и прочие с'есные припасы“.

Але і магілеўцы малайцы.

Працуйце толькі болей над сабою і ў вас ня
горш выйдзе!

ХОЦЬ І НЯЛОУКА, ЗАТОЕ ПРАЎДА...

Да чаго далібог, навучыўся народ кіраваць сабою.

Перад здольнасьцю некаторых, дык проста дзівішся—і адкуль, думаеш, гэткае ў іх бярэцца?

І пасаду, здаецца, чалавек займае звычайную, простую, а як пачне гэты чалавек справы вырашаць, дык так і адчуваеш, што „генэрал-губэрнатар“ справы вырашае, а не мясцовы працаўнік.

У зьвязку з тым, што ў Азяранскім сельсавете, як нам дапішчык піша, „кожны член сельсавету—сам сабе прэдрыка“, я прашу мясцовую ўладу гэты мой фэльетон не разглядаць, як „вмешательство во внутренние дела“ сельсавету.

Я проста, па просьбе дапішчыка, прашу мясцовага працаўніка т. Жлобу пераглядзець

справу аб звальнення з працы бедняка дэмо-білізаванага чырвонаармейца, тав. Кавалёва прыход якога на працу аднойчы мясцовая ўлада спаткала словамі:

„Здайце вашы справы, у нас ужо ёсьць СВОЙ чалавек на гэту пасаду“.

Нібы выходзіць, што мясцовыя працаўнікі не паклапаціліся нават прыдумаць прычын для звальнення таварыша Кавалёва.

Давайце, хіба можа я памагу адшукаць прычыны.

— Так. Кавалёў калісьці паспрачаўся з мясцовым працаўніком Жлобай, які мае вялікую вагу ў сваім сельсавеце.

Апрача гэтага, тав. Кавалёву, як некаторым іншым, вядома, што тав. Жлоба „любяць выпіць“ і, акрамя гэтага, тав. Жлоба мае за сабой некаторыя іншыя грашкі...

У выпадку, калі гэтыя прычыны і паслужылі сапраўдным поводам да звальнення т. Кавалёва тады, таварышы, так яму і скажэце аб гэтым.

Каб, значыць, ведаў чалавек, за што яго звальняюць.

Яно хоць крыху і нялоўка, але за-тое праўда...

БЮРОКРАТЫЧНАЯ СЬВІНЬНЯ.

Гэтак і пачнем...

Дзядзька загадчык Лагойскага народому, адным словам, — правільна!

Газэты для Народому — выпісваць ня варта!
Жылі-ж мы калісьці і зусім няпісьменнымі...

Адным словам ня варта!

Абыйдземся ўжо лепей без газэт, як-небудзь.

Або, скажам, выпішаш бывае газэту, а там, скажам, фэльетон надрукаваны. І назва, скажам, фэльетону, старая, вядомая. Вось гэткая назва: „БЮРОКРАТЫЧНАЯ СЬВІНЬНЯ“.

А сяляне пачытаюць, ды так туманна гэта і здалёку, быццам жартам:

— „Па загалоўку, скажуць, нібы, ці не пра нашага гэтага загадчыка пішуць?“

І вокам, так гэта, — хітра абвядуць загадчыка.

Цьфу, ты, даруй божа!

Распушта гэткая...

Адным словам, лепш ужо як-небудзь без газэты абыйдземся...

... Дзядзька загадчык Лагойскага народому, ці ведаеце, дрэнная справа выходзіць.

Вось толькі-што званілі з Лагойска па тэлефону са скаргаю на тое, што вы ня хочаце выпісваць для народому газэты.

Ці чулі гэткае?

Яшчэ і газэты ня бачылі, а ўжо скардзяцца. Брыда якая!..

Яно праўда, пакуль што вы лоўка ім адкавалі. Вось як адказалі. Літаральна:

„Передайте Вашей газете от моего имени, что газета—это чепуха. Не читаем и не будем читать. Не выписываем и не будем выписывать“.

Адным словам правільна!..

Няхай Галоўполітасьветы гэтак і ведае і каб не чапіліся, значыць, болей з газэтай!..

А калі, бывае-ткі, прымусяць выпісаць газэту, дык зноў-жа ўсё ў руках загадчыка Народому—а вы яе адразу-ж на цыгаркі.

СУМНА.

Пасьля таго, ды зноў тое-ж...

Сумна таварышы!

Рэжуць!

І штаты, і накладныя, і прагулы, і нават раз-
язныя рэжуць.

Ды што вам, таварышы, тлумачыць, слова
вы-ж мяне і самі разумеюце...

Сумна!

.....

Раней бывала, не бяз цяжкай працы, зь-
рацца сабе свая кампанія на ўстанове і та-
сядзяць ужо сабе бяз клопатаў ды загадваю-
адзі аднаму.

Кажуць, што ў адной установе вось гэ-
загадвалі.

— Ты, Міцька, занёс дзядзьку на подпіс
перу?

— Не.

— Ну, пачакай-жа вось я скажу зараз цётцы,
яна перадасьць свайму зяцю, а зяць скажа
свайму дзеду; ён тады ўжо табе пакажа.

А цяпер...

Цэлымі сем'ямі, кажуць у некаторых устано-
вах скарачаюць.

Ой, сумна!

.....

Альбо раней—зойдзеш сабе за якой-небудзь
даведкай ва ўстанову. Падыдзеш да сакратара
ды толькі пачыёш яму:

— Скажэце, калі ласка...

— Да старшага справавода!

А справавод да зама, а зам да рэгістратара,
а рэгістратар зноў да сакратара.

І пайшло...

Ходзіш сабе цэлы дзень ды пасьвітваеш!

А цяпер...

.....

Альбо раней анкета.

Адзін раённы культасьвет толькі павінен быў
за год адказаць па 51 форме па 98.122 за-
пытаньні.

Анкета бывала, аб усім у вас запытаецца,
усё высьветліць.

У ёй бывалі і гэткія запытаньні:

— Хлопчык ты ці дзяўчынка, і калі не, дык чаму.

— Быў ты пад судом ці не, і калі не, дык чаму.

— А цяпер...

— Нават і анкету скарачаюць!

.....

Сумна!

МАЛАЙЦЫ ЗЕМЛЯКІ..

„Адзін грамадзянін з перапою звар'яцеў і ў той час, як яго вялі ў міліцыю, пачаў збіраць па вуліцы трэскі, думаючы, што ён у лесе“.

(З газет).

Малайцы землякі!..

Любяць выпіць!..

І з гонарам за сваіх землякоў магу дадаць:
—і могуць выпіць.

Вунь пра аднаго земляка, дык нават у газетах пісалі.

Можа дзядзька выпіць!

Праўда, хоць-жа сабе пасыла дзядзька і звар'яцеў яд гарэлкі, але-ж затое, як суседзі з гонарам казалі, яе-ж і выпіў.

Любяць землякі выпіць!

Вядуць земляка ў міліцыю, а ён сабе ідзе ды трэскі збірае.

І суседзі з пашанаю кажуць:

„Вось гэта да!.. двіствительно. Гэта выпіў“...

І земляку прыемна: яго ў вучастак вядуць, а ён лічыць, што ў лес па трэскі прыехаў.

Пасадзілі дзядзьку ў міліцыю, а ён лічыць, што ў сваёй хаце на печку забраўся.

Рад дзядзька!

І суседзі здаволены.

Разважаюць суседзі:

— Што міліцыя?! Як недапіў, дык яно тады вядома, яе страшна, а ям добра выпіў, дык тады чаго яе баяцца?

Малайцы землякі!

Шавеляць мазгамі!..

Разважаюць, як той дзядзька: „што значыць саўсім ня піць? Гэта кожны можа. А вось каля піўной прайду: а ў яе не зайду; ды што каля піўной, я ў яе зайду, а піць ня буду, ды што зайду,—я чарку пад рот паднясу, а ня выхілью, ды што пад рот, я ў рот набяру, а ня вып’ю“...

Вось гэта да!

Гэткі піць ня будзе.

Цьвёрды чалавек адразу відаць.

А калі і вып’е гэткі дзядзька, дык умеру.

я больш таго, колькі радзіць адзін верш:

„Вып'еш ты ня менш, ня болей—

Як ракам стаў, тады й даволі“!

А ўрэшце малайцом той дзядзька, што трэскі
збіраў: вядомым чалавекам зрабіўся.

Цяпер і самому прыемна, і суседзі ганарацца.

ЛЮБІМ ВЫПІЦЬ!

Малайцы землякі—любяць выпіць!

І гоняць і п'юць, і апараты добра хаваюць.

У некаторых, праўда, паадбіралі апараты.

Бываюць разьзявы. У сям'і не бяз уроду.

А наогул, дык землякі малайцы.

Ня ведаю, ці зьяўляецца Атачкін (старшыня
Слудкага спажывецкага райтаварыства) май
земляком, але выпіць ён любіць.

„То-есть в доску любит товарищ Атачкин
выпить“,—як казаў пра яго адзін сябра па вы
піццы, загадчык прускай крамы, які таксама
быў: „не то, чтоб очень пьян, но весел беско
нечно“.

Але гэта толькі агульная характарыстыка
Атачкіна і яго сябра.

Конкрэтна ў гэты раз, аб якім ідзе рэч, та
варыш Атачкін едзе са сваім сябром па ву
ліцы вёскі Прусы.

Едуць сабе і пяюць.

Сяляне зацікавіліся канцэртам.

Тады Атачкін з таварышом рашылі парадаваць сялян.

Грацыёзным асьлёнкам Атачкін выскаквае з возу і анфасам з размаху падае на зямлю.

— Вялікі шутнік у нас на Случчыне таварыш Атачкін,— тлумачыць сялянам яго сябра загадчык крамы.

А праз хвіліну пад'яжджае другі воз з таварышамі Атачкіна.

На ім сядзеў мясцовы поп у савецкай кэпі і мясцовы савецкі працаўнік у шапцы папа.

У сялян загутарыда пачуцьцё жалю да папа і яны папрасілі ў савецкага працаўніка, каб ён дадаў яму шапку.

— А вы мяне яшчэ папрасеце,— кокетываў з сялянамі мясцовы савецкі працаўнік.

— А хто вы такі будзеце?— хмура запыталіся сяляне.

— Я загадчык маемасьці Слуцкае акругі (завгосимушеством), а гэта мае сябры...— згонярам адказаў савецкі працаўнік і, абвёўшы прысутных поглядам, дадаў:

— Прынесьці нам бутэльку рабоча-сялян..

А тут яшчэ хлопцы сьвішчуць, дзяўчаты гікаюць.

МАЛАЙЦЫ ЗЕМЛЯКІ.

УХАБЫ ПА ДАРОЗЕ.

I.

У Полацкай нацкамісіі ляжыць гэткая заява ад настаўніка Шчарбенкі.

„Звальненне мяня з пасады да вывучэння белмовы ніякіх вынікаў ня мо' быць таму што калі я не буду на пасадзе настаўніка дык мяне возьмуць у Чырвоную армію“...

Кажаце, дзядзька Шчарбенка, што ніякіх вынікаў ад гэтага „ня мо' быць“...

Чалавек вы яшчэ малады, у арміі яшчэ правапісу падвучаць, а вы кажаце—вынікаў „ня мо' быць“...

— Не „ня мо' быць“, а „мо“ быць.

А наконт дзяцей я вас хачу паагітаваць, дзядзька Шчарбенка.

Дзеці гэта-ж як пішацца.

— НАША ЗЬМЕНА,

— БУДУЧЫНЯ НАША,

— КВЕТКІ ЖЫЦЬЦЯ НАШАГА.

... Пашто вам іх калечыць?

II.

На Полаччыне, у Расонскім раёне, адзін
стаўнік у анкетце на запытаньне—член якога
з’езду,—адказаў:

— Член колегии министерства „на-
родного просвещения“.

Член колегии...

М... „МИНИСТЕРСТВА НАРОДНОГО ПРОСВЕ-
ЩЕНИЯ“...

... А яшчэ кажуць, што вышэй ілба вушы
растуць...

III.

Каля Багаяўленскага манастыра, там жа ў
плацку, на могільніку ёсьць гэтакі надпіс на
вышы:

... Здесь покоится прах раба божия
школьного работника...

Ну, тут ужо нічога ня скажаш...

„Аб мёртвых альбо нічога, альбо добрае“...

... Упакой, госпадзі, прах раба твоего школь-
на работніка, працаваўшага ў мясцовай сямі-
дцы, на 8 годае Кастрычнікавай рэвалюцыі,
да прыйдзешы во царствіи своем“...

КОЖНЫ РАЗ НА „ЭТОМ САМОМ МЕСТЕ“

Сабраліся на адной нарадзе памагачаў зэце.

— Ведаеце, трэба літаратурны аддзел вельмі,—унёс пропозыцыю адзін літаратар.

— Літаратурны?—скэптычна прыжмурмадык...

— Ну, ведаеце, розная яна бывае.

— Хто „яна“?

— Ды літаратура. Калі гэткая літаратура „Сонца, ня суйся са мной на нажы“, а „Божы дом зрабілі школаю, а папу пад сэрцастры нож“.

Няма чаго сказаць—лі-та-ра-ту-ра. Не вядзі, госпадзі, з гэткім літаратарам у пакаж спаткацца.

— Дык якую-ж вы пропозыцыю ўносіце?—запытаўся зьбіты з сваёй пазыцыі літаратар.

— Я... я ўношу пропозыцыю завесьці дычны аддзел,—горда сказаў ратавальнік зэты, мадык.

— Даць пару гэткіх артыкулаў як „Барацьба
ухотамі“ ці „Як змагацца з сабачай ста-
цыю“, „Структура Наркомздраву“—і газэта
выратавана.

— Ведаеце, розная „яна“ бывае...—ціха ска-
пакрыўджаны мэдыкам літаратар.

— Хто „яна“?—зьдзіўлена запытаўся мэ-
к.

— Ды мэдыцына... калі ў ёй ёсьць гэткія хва-
бы, як „Структура Наркомздраву“. Не пры-
дзі госпадзі, з гэткім мэдыкам спаткацца.
Мечыць на той сьвет... Мэ-ды-цы-на!

— Я ўношу вось якую пропозыцыю,—пачаў
адстаўнік Беларускага Дзяржаўнага Тэатру.

— Я прапаную даваць у газэце тэатральныя
фоты, і газэта будзе выратавана.

— Наступіла цішыня.

— Я не дзеля таго, каб гонорар,—гаварыў
лей тэатрал.

— Я толькі таму ўнёс пропозыцыю наконт тэ-
атру, бо, як вам невядома, тэатр яднае ў сабе
се віды мастацтва.

— Ды слухайце, да чаго ўсе гэтыя вашыя
мовы,—перабіў тэатральнага прамоўцу прад-
стаўнік рэдакцыі.

— Я, собственно, для таго, каб паміры
медыка з літаратарам,—адказаў тэатрал.—
нашто ж спрачацца прадстаўніком мастацтва
калі тэатр яднае ўсе віды мастацтва і музыкі
і сьпевы, і літаратуру, і мэдыцыну.

Нарада засьмяялася.

— „Мэдыцыну“ кажа,—ня ўстрымаўся літаратар.
Таксама яшчэ „мастак“...

— Хто гэта такі?—запытаўся мэдык у
дзячага збоку таварыша.

— З Дзяржаўнага тэатру.

— Ну, ведаеце, я на яго месцы ўстрымаўся
ад выступленьня. Калі нічога разумнага ня
жаш сказаць, дык лепш памаўчаць.

— Гэта ў яго натуры. Ён заўсёды такі.

— Так... так... мэдыцыне гэтакія выпадкі
домы,—казаў суседу мэдык.

— Паважаныя колегі... Я ад імя навуковай
установы ўношу рацыю: зрабіць нараду па
таньні аб дапамозе газэце. Гэта, бязумоўна,
адзіны выхад памагчы газэце... Трэба паспрабаваць...

— Дык мы-ж і зараз сядзім на нарадзе
даў безнадзейную даведку адзін з прадстаўнікоў
коў на нарадзе.

ду, дык тады—я ня бачу ніякага выйсся, апусьціўшы рукі, навуковы працаўнік. Лёдыцыне гэткія выпадкі вядомы...—кі-эдк.

сягоння, як толькі зьбяруцца, пачына-памагаць“ газэце.

“Як жа газэта”,—запытаецца вы? Будзьце спакойны—усё так жа.

А як матэрыялы“?

Не клапацецца—усё тыя самыя. Нічога анекдоты?.. Фурман супакойвае

“Як жа шляхам ежджу“. І раптам выварочвае і фурман безнадзейна крычыць: „Трыц-

гадоў ежджу. Кожны раз вось на „эфтом м месте“.

УСЁ СПАКОЙНА.

Усё спакойна.

Год усёроўна мае 365 дзён.

Высакосны 366.

Зямля ўсяроўна круціцца...

І нашыя беларускія поштавікі—усёроўна ведаюць ні беларускай мовы, ні тых маўляў якія па констытуцыі яны павінны ведаць.

Дзесяць разоў з часу Кастрычнікавай рэвалюцыі зямля, па чутках, перакруцілася шэраў сонца, а нашыя поштавікі ўсё яшчэ не паспелі і некалькі крокаў зрабіць у напрамку перамянення нашай нацыянальнай політыкі.

Адным словам, круціліся з зямлёю, і гэта было.

Я ўжо пісаў некалі пра нашу пошту і праўда кажучы, думаў, што праклятая спадчына вялікадзяржаўнага шовінізму на пошту была вернецца.

Вярнулася,—трасца ёй!..

было гэтак.

рымалі на пошце гэтымі днямі паперку.
яна яна была па-яўрэйску.

Вы бачылі, зноў нейкі яўрэй піша,—заўва-
дзін з паштавікоў. І па-яўрэйску—дадаў
бялеўшымі вуснамі, разглядзеўшы паперку.
лі!..

сьля невялікай нарады з іншымі паштаві-
ліст быў зьвернуты адрасату з наступным
сам:

*возвращается редакции газеты „Дэр
“ для перевода на русский язык г. Минск“.*
омам, зьвярнулі ліст і...

Зноў усё спакойна.

д зноў мае 365 дзён.

ісакосны 366.

кожны раз на эфтым самым месцы“, як
прыказка.

ончыў фэльетон гэтак:

а пошце была адна чыстка. Дык вось, я-б
адну зрабіў...

было-б гэта, як той казаў, хаця-ж і ня ў
му, дык затое здорава.

ПРОСІМ.

Я тады быў, праўда, ня вельмі дарослы,
але з тэй пары, як той казаў, прайшло
часу...

... Аж з таго часу цягнецца гэтая справа
аж дагэтуль.

Усё просяць загадчыцу бібліатэкай адной
лікай школы на Беларусі набыць у бібліятэцы
беларускіх кніг.

— Набудзем, — адказвае бібліятэкарша.

Праходзіць месяц — два — пяць — сем — год.

Зноў да загадчыцы:

— Калі, маўляў, набудзецца?

А загадчыца за вугал, ды ходу.

І зноў праходзіць месяц — два — пяць...

І як, кажуць, „ни ответа, ни привета“.

... Загадчыца бібліятэкай ня профэсар,
зьнімуць і ўсё.

І таму называць яе прозьвішча я ня буду,
бо яна ўсё-ж ткі ёсьць „сознательный“ працаў-
нік,—пэнсію атрымлівае акуратна, акуратна
ходзіць на сходы, акуратна сьпявае „мы наш,
мы новыі мир построим“, прынамсі рот, дык
акуратна разяўляе...

Цяпер нам пішуць у рэдакцыю, каб мы па-
прасілі бібліотэкаршу набыць усё-ж такі бела-
рускіх кніг.

Просім!

Будзьце ласкавы,—набудзьце!

Каб не сварыцца!

Бо зьнімуць, сапраўды зьнімуць.

Наконт бібліотэкаршаў у нас суро́ва...

. . . . .

Зноў-жа просяць што-небудзь зрабіць в гэі
прычыны, што студэнты-практыканты ў бела-
рускіх школах гавораць па-расійску.

Што тут зробіш?

У гэтым пытаньні я ўжо нічым памагчы не
магу.

Бо ўлады я ня маю аніякай.

Вось, каб я, ды скажам, быў на чале гэі
інстанцыі, ад якой гэта залежыць.

Я-б абвясціў неадкладны загад. Гэткі загад

**Кожны студэнт нашай ВДУ паві-
нея ведаць нашую мову**

і давёў-бы неабходнасьць гэтага гістары-
чнымі прыкладамі.

... Але, на мой жаль, мяне не назначаюць на
гэткую пасаду.

І З ВАШЫМІ ПРЫВАТ-ДОЦЭНТАМІ.

У пакоі інтэрнату каля вялізарнай кнігі сядла чалавек дзесяць студэнтаў.

Студэнты глядзелі ў вялізарную кнігу і вічочна былі няпрытомнымі.

Раптам пахмурна адзін з прысутных зага-рыў:

— Колькі будзе два памножанае на два?

— Два памножанае на два ня іначай, як будзе сем,— няўпэўнена адказваў нехта з прысутных.

Я падышоў бліжэй, паглядзеў на адказаў-га і са спачуваньнем запытаўся:

— Вы ў нашым унівэрсытэце праходзіце гэ-рс?

— Так,— ціха адказаў студэнт і, паглядзеўшы вялізарную кнігу, зьбялеў і прыціх.

Тады я, каб расьсеяць сумленьні гэтага вы-ванца нашай вышэйшай школы, сумленна ка-заў:

— У даваенны час, калі хто памножаў два на два, дык казалі, што было чатыры...

Студэнты засьмяяліся.

Мне зрабілася жудасна, але каб болей
раздражаць нашых будучых прыват-доцэнтаў
няшчыра засьмяяўся і я.

— Откіньце всякі страх і можете держат
себя свабодна,—гледзячы на вялізарную кніг
раптам сказаў адзін студэнт, і зьвярнуўшыс
ўжо непасрэдна да мяне, ён дадаў:

— Будзьце ласкавы, прачытайце і вы вос
гэту кнігу.

Студэнт паклаў перад мной кнігу: „Лекцы
па гісторыі беларускай мовы“ прыват-доцэнт
Воўка-Левановіча і сам адышоўся.

... І праз паўгадзіны я ўжо калмачыў валася
праз гадзіну я зьбялеў, а яшчэ праз паўгадзін
студэнты, паглядзеўшы на мяне, ціха пыталіс

— Колькі цяпер два памножанае на два?

— Сем!—ціха адказваў я і яшчэ болей зьбя
леў...

Сем, чорт пабяры, сем!

Бо калі вучоны мовазнаўца Беларускага Ун
вэрсытэту па катэдры беларускага мовазнаў
ства сьцьвярджае, што словы: „**строгіі, строгі
арыхметіка, хвізіка, пандравіліся**“ і г.
ёсьць беларускія словы і ўсё яшчэ застаецца
прыват-доцэнтам, дык я сьмела буду сьцьвяр

жаць, што два памножанае на два ёсьць сем,
жк сем ёсьць болей чатырох, дык я буду да-
агацца, каб мне далі годнасьць прыват-до-
энта па катэдры вышэйшай матэматыкі.

Кажуць, што Воўк-Левановіч у гэты час яшчэ
ешта піша „па нашай мове“.

Паважаны вучоны, а ўсё-ж такі падвучэце
рыху нашу мову, бо як вы ёсьць наш вучоны
овазнаўца, дык неяк нязручна з гэтага
оку вам быць няпісьменным.

Падвучэцеся! Мы пачакаем...

Мы шмат вякоў чакалі...

„БАЛДА ТУРЭЦКАЯ“.

Лаецца загадчык Бобрскай сямігодкі на сваіх вучняў. Аж звон гудзіць, так лаецца

Лаянка такая ў сямігодцы стаіць, не раўнуючы, як у якім літаратурным згуртаваньні

Кажуць, што аб гэтай лаянцы рана ведае і акрана...

Кажуць, ды ня тое, што кажуць, а вось яна даведка ад загадчыка Крупскага раёна.

Копія.

НАЙБОЛЬШ УЖЫВАЕМЫЯ СЛОВЫ ТАВ. АРХІПАВА — заг. БОБРСКАЙ СЯМІГАДОВАЙ ШКОЛЫ ПРАДСТАЎЛЕННЫЯ ВУЧНЯМІ 6-й ГР. ТЭЙ-ЖА ШКОЛЫ ПРЫ АПРОСЕ ІХ:

1. Стоит около карты, как теленок под коровой;
2. Пишет на доске, как корова по льду ходит;
3. Выросла, а ума не вынесла; 4. Ворона крупская;
5. Только одни индюки думают, а не люди; 6. Пишет, как мышь хвостом водит; 7. Шляпа дырявая;
8. Головоотяп; 9. Балда 10. Осел; 11. Глаза по ложке, а не видят ни крошки; 12. Сидят, как ку-

рица на яйцах; 13. Горе лукавое с перцем мне;
14. Болван, чорт тебя побери; 15. Смотрит, как
баран на новые ворота; 16. Головостяп, балда ту-
рецкая; 17. Дурак—с тебя пользы, что с козла
молока; 18. Быстрота нужна пры ловле блох; 19. Пшик
да фичка; 20. Смотришь в книгу, а видишь фигу;
21. Вместо головы у вас горшок з капустой, или
мякиной; 26. Тельная корова.

31/III 1927 г. Загадчык Крупскага Рана
Цітавец. Копія праўдзіва: *Сакратар АкрАНА*.

Значыць, і райана і акрана ведае аб гэтым
і, значыць, нічога...

Тады, таварышы вучні, я вам дам адну па-
раду, можа яна і паможа.

Тады, таварышы вучні, вы кампэнсуеце
сябе гэткай-жа лаянкаю.

Скажам, загадчык прыходзіць у класу і да
вас зьвяртаецца; як звычайна:

— Шляпы дыравыя.

А вы яму адразу:

— Галавацяп, балда турэцкая!..

Зразумела, загадчык узбунтуецца:

— Як, скажа, вы сьмеце: я загадчык сямі-
годкі...

А вы яму:

Дурак—с тебя пользы, что с козла молока.

І тады загадчык;

— Горе лукавое с перцем мне!

А вы яму:

— Пшык да фічка!..

І тады ён:

— Выйдзіце зараз-жа з клясы!

А вы яму:

— Быстрота нужна при ловле блох!

І тады настаўнік:

— ?!

А вы яму:

— Чаго глядзіш, як баран на новыя вароты?

І тады зноў загадчык:

— ?.

А вы яму:

— Ворона крупская! Корова цельная!..

.....
Спрабуйце, таварышы!

А я папрашу, каб вас за гэта не наказвалі,
бо ня вытрымалі, скажу, вучні, бо набалела-ж
дзецям.

МАШЫНІСТКА ВІНАВАТА.

Гэты фэльетон аб беларусізацыі я пішу для развагі Нацкамісіі БССР.

Трэба дзеля посьпехаў беларусізацыі, мабыць, скараціць адну машыністку будзе.

Бо ня рухаецца беларусізацыя ў Белкоопсаюзе, ні на крок ня рухаецца.

Ня інакш, як за машыністку трэба будзе ўзяцца.

У тым жа, што машыністка затрымоўвае беларусізацыю, я ўпэўніўся пасля гэтага выпадку.

Гэтымі днямі зайшоў да нас, у рэдакцыю, адзін адказны таварыш ды кажа:

— Надрукуйце, кажа, гэты мой артыкул, ён па-беларуску правільна напісаны, бо яго перакладаў мой сакратар.

— Чаму-ж тут ёсьць памылкі ў перакладзе вашага сакратара?— запыталіся мы ў адказнага таварыша.

— Бо ў майго сакратара ёсьць яшчэ сакратар, — аказаў адказны таварыш і, падумаўшы, дадаў: — дыкі той яшчэ можа памыляцца, бо і ў яго ёсьць яшчэ сакратар, а вось ужо машыністка дык тая павінна правільна пісаць па-беларуску бо падначаленых у яе ўжо няма. Яна значыцца і адказвае за беларусізацыю.

Пасьля гэтага выпадку ва ўсёй гэтай гісторыі, аб якой гутарка будзе далей, зразумела вінавата машыністка, выключна і безапэляцыйна.

Цяпер канкрэтна да справы.

Гэтымі днямі нам у рэдакцыю прынеслі адну офіцыйную паперку, у якой паказаны практыкаваньні Белкоопсаюзу ў беларускай пісьменнасьці.

Вось што Белкоопсаюзам напісана ў гэтай офіцыйнай адносіне:

Беларускі саюз
спажывецкіх
коопэрацыйных
аб'яднаньняў.
„Белкоопсаюз“.
за 13/III—28 г.
№ 3044
Наркамгандлю
Тут.

Сябра праўленьня БКС
Загадчык Вучотна-Транспор.
Аддзяленьня.

На ваша пытаньне ад 13—II
№ 6211 паведамляем, што ні
якіх вываз цяжару ў Прямое
Паўночна-Заходніе Заморскіе
цяжарнага сообщэньня ня
будзе.

Прачытаў я гэтую адносіну раз, потым пра-
чытаў яе яшчэ раз, потым зьнізу ўверх пра-
чытаў і нейкі полах пачаў мяне агортаць і
аця-ж добра я ведаю, што наш Белкоопсаюз
іша гэткую адносіну, і хаця-ж прозьвішча
росчаркам таксама для нас ня чужое, і
аця-ж, як гэта ў адносінезначаецца, усе
ны „тут“,—усё-ж палахліва мне неяк робіцца
д гэтакіх адносін.

Кажуць, што ў гэты час, як я пішу фэльетон,
прававод з Наркомгандлю начытаўшыся бел-
айгандляўскіх адносін, пачаў скакаць на адной
назе, балбатаць па-індычаму і называць сябе
членам праўленьня Белкоопсаюзу.

Ёсьць чуткі, што няшчасны звар'яцеў.

АДЬЯНС МАРЦОВЫХ КАВАЛЕРАЎ

БАЙКА

Всё знакомые, славные лица...

(Прачытайце ў кнігах).

Палезьлі раз каты на „крышу“
Са ўзьніжжа вышай, вышай, вышай!
Каб з узвышша ўсім концэрт задаць:
„на яць“!!

О, каты ня з тых музыкаў,
Што рашылі „запрадацца“...
У каціных кволых зыках
Песьнь мастацтва для мастацтва!
Толькі нашай песьні ўзьвіцца,
Капэльмэйстар кажа млосна,
„Не ўпаду да ног я ніцма,
Як калісьці Генрых Гейнэ
Прад Вэнэраю Мілоскай...
О, мяукай! О, мяукай,
Бо, як мы—няма поэтаў!..
О, якая-ж сіла гукаў,—
Адказаў „концэрт“ на гэта!

ВЭТЭРЫНАРНАЯ ПОЭЗІЯ

Кінь пісаць вершы!

АЛЕША.

Вышла з друку кніга пад назваю „берегите свой скот—практические советы по ветеринарии в стихах. Выпуск первый. С предисловием ветеринарного доктора М. Иоффэ, заведывающего ветпросветительной частью Ветеринарного управления Белоруссии“.

Неабходнасьць выхаду гэтай кнігі відаць з прадмовы вэтэрынарнага доктора М. Іофэ, які, між іншым, піша:

„Нужда крестьянина в этих знаниях велика, так как несмотря на постоянное тесное общении сельского хозяина с домашними животными“...
і г. д.

Між іншым, я хачу да гэтага дадаць толькі тое, што селянін, апрача „домашних животных“, „общается“ яшчэ і з некаторымі вэтэрынарамі.

Але гэта між іншым, а наогул, дык прадмова мне падабаецца.

І цяпер праройдзем да поэзіі вятэрынарнага
доктара А. П. Агапітава. Разгарнем наўгад
кнігу. Ну вось 19 старонка. Чытаем:

СОН.

„Барбос с соседнего двора
С гнедым конем давно водили дружбу.
Однажды в ночь тайком,
Когда деревня вся заснула,
Барбос проведать забежал Гнедка.
Увидев с радостью пса,
Заржал Гнедой, лизнул три раза
И говорит: „ох ты, собачий сын...
А еще приятель:
И что то я не думал:
Уж не на цепь ли друга посадили“.
Шчыра напісана: „ня думаў“...
Бо, каб падумаў, дык не сказаў-бы гэтак!
Але, што мне падабаецца ў вершах, дык
гэта мастацкая шчырасць аўтара. Калі ў яго
гаворыць у вершах конь, дык адразу так і
адчуваецца, што гэта конь гаворыць.
І відаць, стары конь, як і яго думкі.
А калі ён піша ў вершах, што сабака лизнуў
тры разы, дык так і адчуваецца, што гэта
сабака лизнуў.

Але прайдзем да вершаў. Далей аўтар
разважае гэтак:

„Не кормят по неделям,
А слова ласкового вот сколько ни живу,
не слышал...

Не люди, а зверье—

Не вас, а их собаками звать надо“...

Вось гэта ўжо дык нядобра, поэт Агапітаў.
Хоць жа вы і вэтэрынарны доктар, але ня
трэба ўносіць гэткае расслаеньне і гэтак азлаб-
ляць сабак супроць людзей.

І далей пішацца:

„Но дело не во мне; моя уж песня спета.

А вот тебе я радостную весть принес—

На днях слышал:—в „ИЗВЕСТИЯХ“ читали—

Готовится декрет об обществах

„По покровительству животных“.

Вось гэта мне падабаецца. Гэта значыць
выконваць лёзунг:

„СПАЧАТКУ ПАЧЫТАЙ ГАЗЭТУ САМ, А ПОТЫМ
ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ“.

Заснул тогда Гнедко

Спокойным, тихим сном и видит:

На столбе в конюшне—

В дубовой раме за стеклом

Висит декрет об обществах по покровительству животных.

С тех пор его хозяин, старый Влас,
Куда добрее стал—

Завел скребницу, чистит ежедневно,
Кнут изломал и выбросил на двор.

Два раза в день дает овса,
Конюшню ежедневно убирает,

На пол солому подстиляет,

На „вы“ и вежлив в обращеньи“...

Я канчаю свой фэльтон словам да Гнедко

— Таварыш Гнедко! Калі за гэты фэльтон на мяне абурыцца „общество по покровительству животных“, скажэце гэгаму „обществу“ што я ня „вас“ меў на ўвазе, калі пісаў гэты фэльтон. Бо што датычыцца „вас“, таварыш Гнедко, дык, як бачыце, я на „вы“ і „вежлив в обращении“.

ДЛЯ ПАМ'ЯЦІ.

Зноў аб добрасуседзкай дзяржаве.

Бо хто, пытаюся, яшчэ на прыгнечаную Беларусь гэткую ўвагу зьвяртае?

Ніхто!

Я тут вельмі расьпісвацца ня буду, а пры-
яду галоўныя факты добрасуседзкіх аб нас
клопатаў.

„Усяго сядзела ў турмах Зах. Бел. 65 проц.
ўсяго дарослага насельніцтва“ (з прамовы
пасла Сабалеўскага ў польскім сойме).

Раней, праўду кажучы, дык знаходзіліся
некаторыя незадаволеныя ў гэтай дзяржаве, бо
ўсё-ж такі спакойна было толькі на 65 проц.,
але цяпер у гэтай дзяржаве абяцаюць яшчэ
35 проц. насельніцтва пасадыць па турмах і
ніякіх, кажучы правадыры, тады ня будзе болей
незадаволеных у нашай дзяржаве.

І дзяржава тады, кажучы, будзе заспакоена.
Зноў-жа беларуская школа.

Была ў Вільне, Навагрудку, Беластоку, Сло-
німе, была ў ваяводзкіх і павятовых гарадох,
была ў мястэчках і вёсках.

Але адна рэформа пана міністра асьветы і...
І замест беларускай школы—вугольчыкі з
панам міністрам асьветы на чале.

Зноў-жа Беларуска-сялянска-работніцкая
грамада.

Вы разумеце, чытачы?

Я думаю, вы разумеце.

У Вільні процэс 56.

У Беластоку...

У Горадні...

.....

Для чаго ўсё гэта я пішу?

А так сабе, вядома, як той казаў,—для памяці!

ПРА ХВОРЫХ ЛЮДЗЕИ.

Шмат ёсьць на сьвеце хадзячых недарэч-
насьцяй, але гэта—нічога!

У добрай гаспадарцы ўсё можна выкары-
стаць! Але дрэнна тое, што кожная гэтая ха-
дзячая недарэчнасьць лічыць за свой грамадзкі
абавязак перад рэспублікай пісаць вершы.

Некаторыя кажуць, што ўсе поэты—хворыя
людзі, але дрэнна бывае тады, калі хворыя
людзі выключна на тэй падставе, што яны хво-
рыя, пачынаюць думаць, што яны поэты.

Хворых на поэтаманію шмат; возьмем як
прыклад некалькі экзэмпляраў, у якіх гэта
хвароба адчуваецца ў асабліва вострай форме.

Адзін „пісьменьнік“ зварочваецца ў рэдак-
цыю з наступнаю прадмоваю да твораў „СВАЇХ
РУК“.

*„У гэтае пісьмо я шлю вам матэрыял,
кая вы яго на ацэнку працы скарысталі
яго, калі падойдзе. У другі раз я хачу
прыслаць у вашу рэдакцыю сама-састаў-
лены зборнік, які быў зроблены з маіх*

собственных рук. І я думаю і жадаю,
што ён іменно будзе зкарыстыван
у вашай часопісі альбо ў другой форме.
Зборнік гэты быў працаваўся тры с 1/2
месяцы бяз супынку.

... Гэта будзе мой первы зборнік,
першы апачатак майго пісьменства і
тады толькі, калі вы таварышы, як
даўнейшыя працоўнікі часопісі, я думаю
як в агульным маштабе працоўнікі
старыя пісьменьнікі, дык калі вы ацэніце
маю собственную працу...

Прашу даць скоры адказ. Ад вашага
будучага пісьменьніка. (Подпіс).

Прымаючы пад увагу тое, што гэта „першы
апачатак пісьменства“, што сьведчыць аб тым,
што „будучы пісьменьнік“ яшчэ не крмінал,
я прозьвішча яго называць ня буду.

Але зэтае лірычныя абразкі поэзіі, якая па
шчыраму паведамленьню пісьменьніка зроблена
„З СОБСТВЕННЫХ РУК“, я прывяду.

Будзь жа стойка
Будзь жа моцна
Чырвоны штык
Магучы зов
Магучы добры клік.

Апяць-жа:

Ты страіцель
Новага быта
Ты пакарыцель
Старога быта.

Альбо яшчэ:

Мацней-жа ногу
Мацней-жа руку
Варашылаў, гай будзённы
Малады фрунзовцы
Крычыце арміі сваёй
Ніхай дасьць разлуку
буржуазію.

Другі поэта піша ў рэдакцыю наступныя радкі:
„...Вядома, гэтыя вершы былі вядомы
толькі мне (аўтару) ды таму, хто пра-
слухай іх з маіх блізкіх таварышоў,
але адна бяда,—праслухайшыя гэтыя
вершы таварышы горача радзілі паслаць
іх куды небудзь у друк. Бажыліся, што
іх прымуць. Адважыўся я і нарэшце не-
калькі іх паслаў у паважаную Савецкую
Беларусь. Ведаючы добра, што сучасная
літаратура высока вобразная другі раз
проста сымбалістычна:

„туліцца жнівень пад пуняй
з ножкай аўсянай саломай.

Я. ПУШЧА.

Па над борам сонца ходзіць
На высокіх ценкіх дыбах...

ЦІШКА ГАРТНЫ.

Я тожа пачаў на гэты матыў
Напрыклад:

Ноч чорная зьвісла над
вёскай

Альбо:

Але іскрамі пырскаюць
вочы
гэтых двух.

Чакаю, што мае вершы, нібы якога велікана зазьваюць на старонках Савецкай Беларусі. Ажно няма. Што рабіць? Але адумаўшы што калісь нашых асабіста здольных маладнякоўцаў, якія зараз грымяць сваім мастацтвам тожа не друкавалі я супакоіўся.

Ашукалі вас, паважаны аўтар, таварышы, калі казалі, што надрукуюць вашы творы.

СТРАШНЫ ДОКТАР

„Доктар“ Паўлюкевіч— „доктар“ ад дэфэнзывы ў Заходняй Беларусі.

Кожны дзень у сваёй газэце ён піша аб паўстаньнях у Савецкай Беларусі і аб халеры ў Менску“.

Вывеў у людзі гэтага страшнага чалавека яшчэ Аверчанка.

Гэта быў намесьнік рахункавода, маленькі і няпрыглядны з надворнага выгляду, але ўнутры намесьніка рахункавода білася сэрца шляхетнага забойцы, арыстократа духа і „обольстителя“ жанчын.

Няшчасны намесьнік рахункавода ляжыць ў сваёй хаце пад мяккай коўдрай і бачыць— імчыць шалёная пагоня на конях пры сьвеце месяца. Страляніна з мушкетаў па праяжджаючых дыліжансах. Падаюць нейкія „личности“ ў нахлабучаных капялюшох. А ў дыліжансе красуні...

Намесьнік рахункавода ўзброены з ног да галавы, віхрам налятае на „похитителей“, самахварна адзін супроць усіх кідаецца ў бойку і вызваляе невядомых красунь, крануты іх моладасьцю і сьлязьмі...

І ... аднойчы намесьнік рахункавода здзейсьніў сваю мару...

Ён выскачыў з-за рогу, зьявіўся маленькім і няшчасным перад падарожнікам і жудасным сьмехам зарагатаў.

— Ха-ха-ха! Ці няма ў вас грошай?

— Бядняга—адказаў жаласьлівы падарожнік.

У гэткую халодную ноч, ды прасіць хрыстарадзі... Гэта жудасна. На табе вось 20 капеек. Ідзі, абагрэйся!

. . . . .
. . . . .

Падобны да Аверчанкаўскага героя жыве ў Заходняй Беларусі і зараз адзін „страшный человек“. Ён пыжыцца, блішчыць вачыма, з кухонным нажом нападае на Савецкі Саюз і на страх ворагам да свайго няшчаснага прозьвішча—Паўлюкевіч,—дадае жудаснае „доктар“.

Доктар Паўлюкевіч...

Жудасна!

Працуе гэты страшны „доктар“ у польскай дыфэнзыве, атрымлівае невялікую пэксію ў сваёй лядашчай газэтцы няшчадна ваюе з Савецкім Саюзам.

Ах, хаця-б як, абы трапіць у гісторыю, абы як трапіць, хаця-б гэтакім... дэфэнзыўным, абы ў гісторыю...

І вось кожную раніцу пяро гэтага няшчаснага героя, з лёгкасьцю ў думках нявымоўнаю, зьнішчае дашчэнтэ Савецкую Беларусь. І кожны вечар зьвярнуўшыся да сваёй хаты і робячы як мага больш жудасных вочы, гэты грозны чалавек кажа сваёй жонцы:

— Адгадай жонка, што я сёньня зрабіў?

— Зьнішчыў Савецкі Саюз...—спалахнеўшы адказвае жонка.

— Верна—адказвае страшны доктар і, пачакаўшы крыху, зноў пытаецца так, як гэта гаворыцца ў народнай прыказцы:

— Куркулю-муркулю, жонка... адгадай чаго я яшчэ хачу?—і, недачакаўшыся адказу жонкі, ён дадае сам:

— Ха-ха, славуты доктар зрабіў сёньня нядрэнную рэч...

— Зра-біў?—вытарашчыўшы вочы, дзівіцца
жонка—гэты адзіны чалавек, які шчыра баіцца
доктара.

— Ха-ха—адказвае доктар. Вось хутка ўжо
я на белым кані паеду ў Менск... Усе схіляцца...
Навакол ціха... Хто гэта? будуць пытацца...—
хто гэты грозны перамогац? Ха-ха. Вы ня
ведаеце? Гэта славуты Паўлюкевіч... Жудасны
доктар!

.....
.....

Беды,

бедны,

„ДОКТАР“!

„РЭФОРМЫ“ ПАНА МІНІСТРА.

„Падавалі дэкларацыі,
Пісалі інтэрпэляцыі,
А школы якой нам трэба
Абяцалі даць ў небе“.
(Час. „Маланка“. Зах. Бел).

Справа з беларускай школай у Польшчы ідзе добра.

Ідзе добра да таго часу, пакуль сяляненосяць дэкларацыі... А як прышла гэтая дэкларацыя да гміны, з гэтага часу пачынаецца „школьная рэформа“.

Сялян, падпісаўшых дэкларацыю, дзе якіх пасадзяць, дзе якіх ператрасуць, дзе якім ліхтары для „асветы“ паставяць. На гэтым і вырашаецца пытаньне аб беларускай школе ў Польшчы.

Наогул, міністр асветы Польшчы, каб апраўдаць сваё існаваньне, працуе па мудраму лёзунгу:—зачыняць беларускія школы раней іх адчынення.

Надзвычайная турбота аб беларускім насельніцтве!

УСЁ ГЭТА ПРАЎДА...

„Лепш разумным нагам
пакланіцца, чым дурной
галаве“.

Народная прыказка.

Урачыстае пахаваньне.

Пяшчотныя нэкролёгі.

Артыкулы ў чорных рамках.

„Надгробныя риданія“...

... Як вы думаеце, трэба каню гэта?

— Не!

— Дык вось усё гэта было і ў выстарчаючай
меры.

Гісторыйка... Як па вашаму?!

Здавалася,—памёр конь, ну і памёр...

Ды, каб гэта-ж быў просты конь, а то памёр

Гнедко.

Ня чулі? Ах, якія вы някультурныя!

Гэта-ж той самы Гнедко, на якім маршалак
Пілсудзкі „наступаў“ з-пад Бярэзіны на Вар-

шаву непасрэдна ў першых шэрагах арміі „оглашаючы поле брані веселымі крыкамі“.

Памёр Гнедко... Якая дачасная страта... для Рэчы паспалітай.

Нэрвы ня вытрымліваюць...

Міністры пана Пілсудзкага і прэса маршалка зараз у адзін голас плача:

— Гнедко, а, Гнедко... І на каго ты нас пакідаеш?

— Ня чуе? Маўчыць... Асірацелі... Асірацела дзяржава... Жалобна...

. . . . .

Я, таварышы, сам чытаў усе гэтыя гімны каню маршалка. Я ведаю, вы мне не паверыце, бо гэта-ж трэба бачыць, каб паверыць.

МІНІСТЭРСКАЕ ПАЛЯВАНЬНЕ.

Польскі міністр унутраных спраў у сваім дзяржаўным гэніі больш усяго вядомы, як паляўнічы.

Каб захаваць і надалей свой дзяржаўны аўторытэт паляўнічага, міністр паведаміў Ровенскае староства, што ён выяжджае туды на паляваньне.

Ровенскае староства глыбока паразмысьліла над гэтым паведамленьнем і, урэшце, вынікам калектыўнага розуму было прапанавана зрабіць спробы міністэрскага паляваньня.

У часе генэральнай спробы ўсе былі на мясцох...

Мясцовы стараста адыгрываў галоўную ролю міністра, іншая вышэйшая мясцовая ўлада, каб праскакаць бліжэй да „міністра“, праводзіла ролю гончых і, толькі „калескія асэсары“ тут як і заўсёды, праводзілі другія ролі загоншчыкаў.

Генэральная спроба адбылася слаўна.

Зайцаў бегала на старосту ў ролі міністра шмат. Праўда, некаторыя зайцы бралі крыху

правей альбо лявей ваяводы, але гэта было па іх заечай несъвядомасьці, бо што да старосцкай улады ў ролі гончых, дык яна гнала зайцаў акуратна і роўна на старосту.

Таксама адна лісіца замест таго, каб супыніцца, як гэтага жадалі ў старостве, на 25 крокаў, супынілася на 40.

Але калескія асэсары і гэта прыпісалі лісінай хітрасьці, але ні ў якім выпадку не нядбайнасьці іх, колескіх асэсараў, альбо, і тым больш, нядбайнасьці старэйшай адміністрацыі ў ролі гончых.

Але... увесь „эфэкт“ паляваньня сапсаваў нейкі хлапчук, які з прычыны сваіх дзіцячых гадоў захапіўся гэтай гульнёй і падбег да пана старасты, які быў у ролі міністра, прасіць цукерак.

Пан староста, абураны гэткай непашанай хлапчука не да сябе, вядома, а да пана міністра, якога ён адыгрываў, аддубасіў хлапчука поясам.

Нават польскія газеты ў гэтым месцы спалохана пытаюцца:

— А што ж было з хлапчуком, каб гэта быў не староста, а сапраўдны міністр?

ФАШЫСЦКІ ФОКСТРОТ...

Спаткаўся аднойчы літоўскі дыплёмат з латыскім.

Літоўскі дыплёмат падумаў і нарэшце сказаў латыскаму:

— Люблю я вас, латышоў, за тое, што ў вас вялікі культурна-нацыянальны ўздым, за тое, што ўсё ў вас латвійскае...

— Ды што вы!!—самадавольна засароміўся латвіец.

— Сапраўды—дадаў літовец.—Скажам, вашыя рыскія шпроты. Гэта-ж па ўсім сьведзе шпротамі Латвія грывіць... Зноў-жа вашыя кількі пад гарэлку—першая рэч...

Літовец, ад вялікага напружаньня разумовых сіл, выцер халодны пот і змоўк...

Дыплёматы памаўчалі, пакуль думаў латыш. Нарэшце, апошні сказаў:

— ... І ў вас, у літоўцаў, культурны ўздым і ў вас усё нацыянальнае...

— Ды што вы?—у сваю чаргу засароміўся літовец,

— Сапраўды!— дадаў латыш. Паглядзець, скажам, як літоўцы фашысцкі фокстрот вытанцоўваюць, альбо скажам, ваш апошні нацыянальны пераварот, таксама добра быў выкананы...

Ня глядзячы на ўсю жывасць розуму літоўскага дыплёмата, дзякуючы чаму думкі яго пераскаківаюць адна другую ня спыняючыся, літоўскі дыплёмат абражана адказаў:

— Я вам сумленна пра латыскія нацыянальныя шпроты казаў, а вы мне пра замежны фокстрот, які літоўцы толькі выконваюць, як іх навучылі па-замежамі... Зноў-жа я вам сумленна пра латыскую нацыянальную культуру, а вы пра дзяржаўны пераварот, які літоўцы толькі выканалі...

І ўсё болей абураючыся, літовец дадаў:

— „Нацыянальны“ пераварот? А яшчэ дыплёмат? Кільнік няшчасны, а не дыплёмат...

ВЯСЁЛЫ НАРОД...

Люблю панскую Польшчу!

Маладая дзяржава, а працавітая...

— Школы зачыняе...

— Нацменшасьці граміць.

— Турмы будуе...

А тут яшчэ дзяржаўныя спрэчкі ў сойме пашлі...

Адны кажуць: стаяць пры адчыненні сойму!

Другія кажуць: сядзець!

Адны кажуць: дурні!

Другія адказваюць: ад гэтых і чуем, таму што і вы члены сойму...

Нарэшце, вынеслі крэслы і, прачыталі дэкрэт аб адчыненні сойму.

А тыя, што крычалі „стаяць“, яшчэ і пасьмейваліся над тымі, што гукалі „сядзець“.

Казалі:—сядайце, будзьце ласкавы, панове паслы на сойм. На чым стаіце, на тым і сядайце! Просім!..

І не пасьпелі яшчэ паслы адпачыць пасья першага дзяржаўнага канфлікту, як выбух другі.

Адны кажуць: устаўляць!

Другія адказваюць: не ўстаўляць!

Адны кажуць: людзі сьмяяцца будуць.

Другія адказваюць: затое ў пер'ях хадзіць будзем!

Справа ў тым, што ўрадавыя колы рашылі завесці форму для дзяржаўных чыноўнікаў.

Па гэтаму проекту адказны чыноўнік павінен будзе ў шапцы насіць два страусавыя пёркі, менш адказны чыноўнік—адно, але затое белае страусавае пяро, а „колескія рэгістратары“ адно ды і тое чорнае...

Вядома, колескія рэгістратары запротэставалі:

Чаму,—кажуць,—гэткая несправядлівасьць, адным будуць устаўляць па два пёркі і абодва белыя, а нам уставяць адно, ды і тое чорнае...

А міністр асьветы, кажуць, патрабаваў дадаткова, каб да пер'яў яму яшчэ дазволілі ўставіць асьліны хвост.

— Для намёку,—кажа,—мне гэта патрэбна. Каб усе бачылі, што я асьветаю кірую, школы зачыняю і наогул...

Пакуль што яшчэ невядома, чым гэты ўра-
давы проект кончыцца, але спрэчкі ўжо ідуць..

Адны кажуць: устаўляць!

Другія адказваюць: не ўстаўляць!

Адны кажуць: са шкіпінарам.

Другія адказваюць: бяз шкіпінару

Вясёлы народ!..

Люблю панскую Польшчу...

Бібл. Бібл. Бібл.
1924 г.

ВАР'ЯЦКАЯ ЧАХАРДА...

Пачалося гэтак...

Падыходзяць да нормальнага чалавека ды і кажуць:

— Пасядзеце, калі ласка, у вар'яцкім доме!

— Не хачу! — наіўна запротэставаў нормальны чалавек.

— Слухайце, — нахмурыліся падышоўшыя, — як сьвядомага чалавека просім, сядайце ў вар'яцкі дом.

— Ня сяду! — настойваў нормальны чалавек.

— Чэсьцю вас просяць! — адказвалі падышоўшыя, надзяваючы наручнікі нормальнаму чалавеку.

— Ну, што-ж? Ехаць, дык ехаць! сказаў нормальны чалавек, калі некалькі здаравенных поліцэйскіх павезьлі яго ў вар'яцкі дом.

Праз некалькі дзён дактары вызвалілі нормальнага чалавека з вар'яцкага дому, як безнадзейна здоровага і не падаючага ніякіх надзей на вар'яцтва чалавека.

Нормальны чалавек, як толькі вышаў з вар'яцкага дому, паскардзіўся вышэйшай уладзе на поліцэйскага, які даў загад пасадзіць яго ў вар'яцкі дом.

Вышэйшае начальства вырашыла так: калі толькі гэтакі загаддаў ня хворы, а нормальны поліцэйскі, дык за гэтакі ўчынак пасадзіць яго самога ў вар'яцкі дом.

Гэткім чынам да гэтага часу пасядзелі ў вар'яцкім доме „Жэчы Паспалітай“:

— першы—рэдактар газэты „Кур'ер Повшэхны“—Станіслаў Мігдалевіч і другі—бурмістр гораду Лешны—Кавальскі

Я не падбухторнік, але на месцы бурмістра я-б падаў скаргу і на вышэйшага начальніка, які засадзіў у вар'яцкі дом бурмістра.

Няхай сабе і ён пасядзіць у вар'яцкім доме.

Я не падбухторнік, але няхай вышэйшы начальнік, у сваю чаргу, падасьць скаргу на вноў вышэйшага і ўрэшце дацягнеце справу да Пілсудзкага.

І тады ўжо „крышка“...

Бо вышэй маршалка—начальства няма.

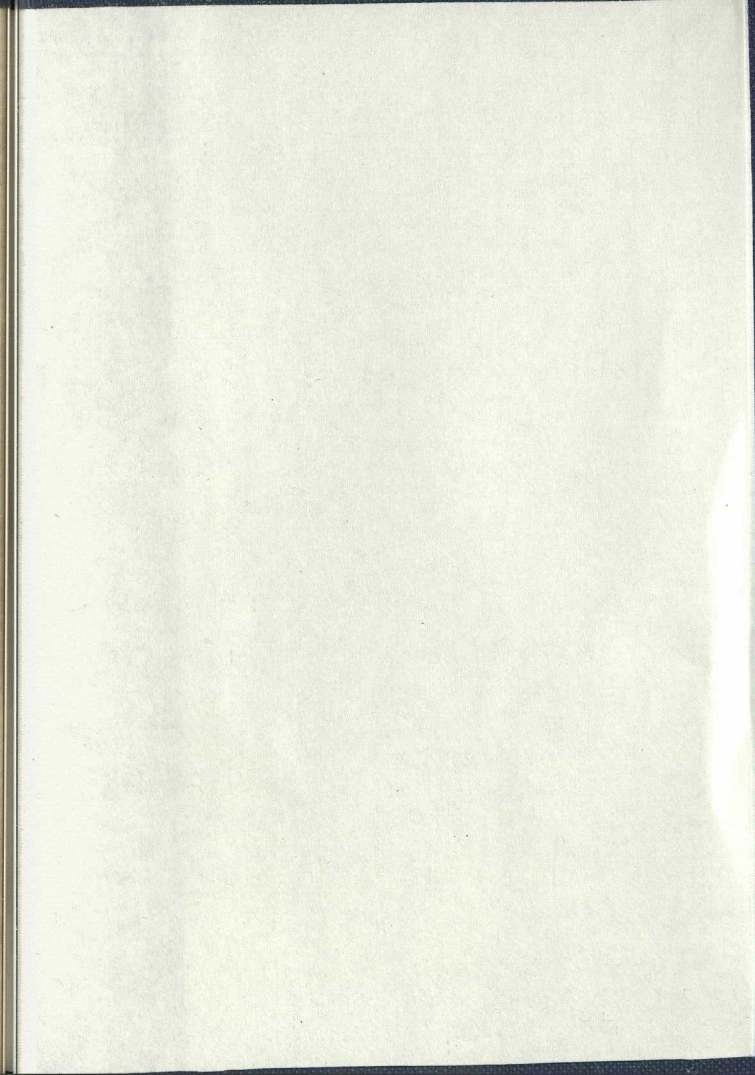

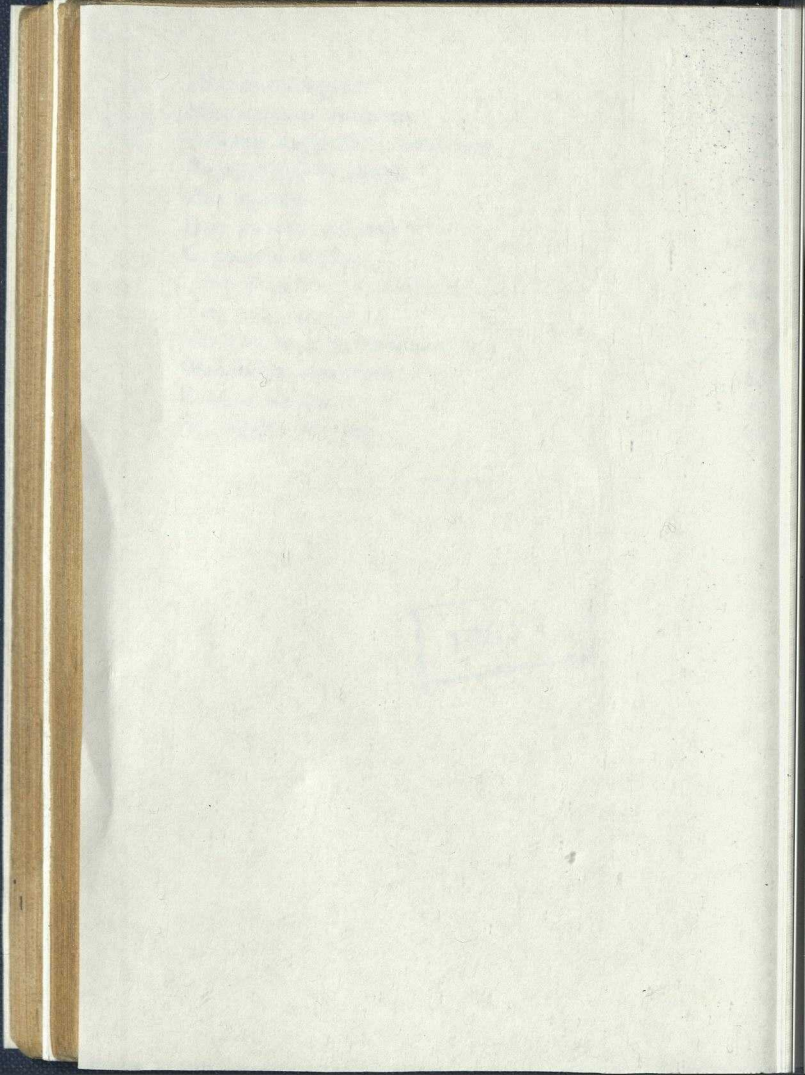
З Ъ М Е С Т

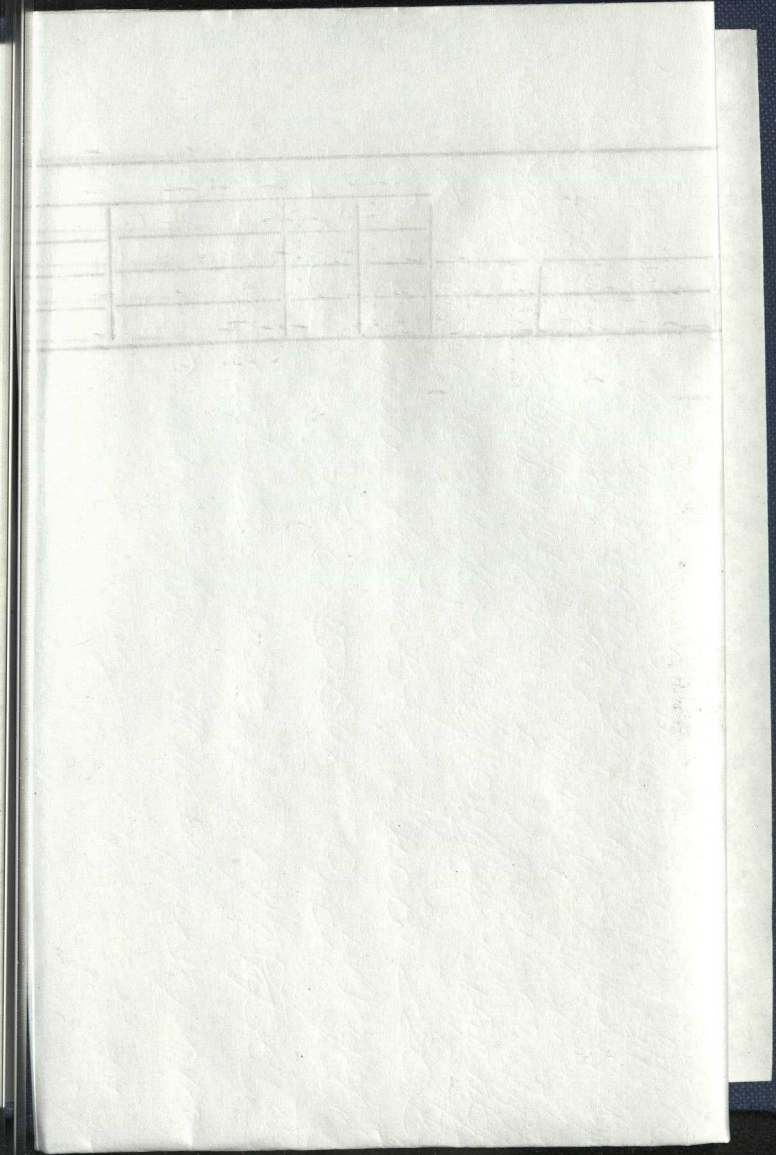
	<i>Стар</i>
Гуморыстыя з Магілева	5
Толькі і ўсяго	7
„Чаго яна ящо хотіт“	10
Будзьце непарушны	12
Дык што	14
Іск	17
Зайцом на сьмех	20
Пра Слуцкую аптэку і маю цётку	22
„Опасныя“ паштавікі	26
Сакрэтны архіў	29
„Ванька, я цябе высеку“	32
Яшчэ аб „бамбешке“	34
Хоць і нялоўка, затое праўда	36
Бюрократычная сьвіньня	38
Сумна	40
Малайцы землякі	43
Любім выпіць	46
Ухабы па дарозе	48
Кожны раз на „эфтом самом месте“	50
Усё спакойна	54
Просім	56
І з вашымі прыват-доцэнтамі	59

„Балда турэцкай“	62
Машыністка вінавата	65
Альянс марцовых кавалераў	68
Ветэрынарная поэзія	69
Для памяці	73
Пра хворых людзей	75
Страшы доктар	79
„Рэформы“ пана міністра	83
Усё гэта праўда	84
Міністэрскае паляваньне	86
Фашысцкі фокстрот	88
Вясёлы народ	90
Вар'яцкая чахарда	93

1964 г.

A

Цена 65 коп.

В00000004 169860

